

Protokoll fört vid enskild föredragning

Regeringskansliet

Enheten för rättsliga och internationella frågor, Rk1a

Beslutande

Minister

Annika Hambrudd

Föredragande

Rättschef

Michaela Slotte

Justerat

Omedelbart

Nr 16

Riksdagens förvaltningsutskotts begäran om skriftligt sakkunnigttrande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till kyrkolag och till lagar som har samband med den, RP 108/2022.

ÅLR 2023/123

62 Rk1a

Beslut

Landskapsregeringen beslöt avge yttrande enligt bilaga 1.

Hänvisning

Riksdagens förvaltningsutskott

Kontaktperson

Rättschef Michaela Slotte

HaV@eduskunta.fi

Ärende

Sakkunnigyttrande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till kyrkolag och till lagar som har samband med den, RP 108/2022

Med stöd av grundlagen har både Åland och Evangelisk-Lutherska kyrkan i Finland självstyrelse. Både kyrkolagen och självstyrelselagen antas i en särskild ordning som avviker från det som gäller för andra lagar som antas av Finlands riksdag. Det är därför viktigt att gränserna för respektive självstyrelse iakttas när riksdagen antar nya lagar eller ändringar i de gällande lagarna, det vill säga kyrkolagen och självstyrelselagen för Åland. Landskapsregeringen konstaterar att det förslag till ny kyrkolag som behandlas i förvaltningsutskottet har vissa brister, särskilt när det gäller frågor som rör rättsområden av stor kulturpolitisk betydelse för Åland.

Enligt självstyrelselagen har Åland lagstiftningsbehörighet över kulturhistoriskt värdefulla byggnader och föremål samt arkivalier. Dessa behörighetsområden har enligt förarbetena överförts till Åland på grund av deras stora kulturpolitiska betydelse. När det gäller kyrkobyggnader och församlingarnas arkivalier (kyrkoböcker) så finns bestämmelser i kyrkolagen som hör till rikets lagstiftningsbehörighet.

Trots denna uppdelning så har förvaltningsuppgifter, som enligt kyrkolagen hör till någon riksmyndighet, på Åland skötts av landskapsregeringen. Det gäller bland annat rådgivning, tillsyn och utlåtanden som i övriga landet skötts av museiverket. När det gäller kyrkoböckerna så handhar Ålands landskapsarkiv de uppgifter som utanför Åland skötts av riksarkivet. I Ålands landskapsarkiv så förvaras de åländska församlingarnas kyrkoböcker varaktigt och de förvaltningsuppgifter som hör samman med kyrkoböckerna och andra arkivalier från församlingarna ansvarar landskapsarkivet över. Landskapsregeringen har skött dessa förvaltningsuppgifter under hela den tid som gällande självstyrelselag varit i kraft utan att detta framgår av vare sig kyrkolagen eller självstyrelselagen.

Bestämmelser togs därför in i förslaget till ny självstyrelselag för Åland. När förslaget sändes på remiss invände Evangelisk-Lutherska kyrkan mot att bestämmelser tas in i

självstyrelselagen för att åtgärda bristerna i lagstiftningen. På initiativ av Niilo Jääskinen, domare i Europeiska domstolen, som ledde en arbetsgrupp 2018 så föreslogs att självstyrelsemyndigheterna och kyrkan gemensamt kommer överens om bestämmelser som tas in i kyrkolagen. En gemensam arbetsgrupp med representanter från kyrkan och landskapsregeringen har i oktober 2022 fattat beslut om en slutrapport. Landskapsregeringen konstaterar att frågorna har diskuterats grundligt och att landskapsregering delvis fått gehör. I nuläget är det dock oklart hur detta arbete ska gå vidare. Om arbetet med att åtgärda bristerna inte får sin lösning i kyrkolagen så har landskapsregeringen för avsikt att på nytt begära att uttryckliga bestämmelser tas in i självstyrelselagen för att åtgärda bristerna.

Minister

Annika Hambrudd

Rättschef

Michaela Slotte